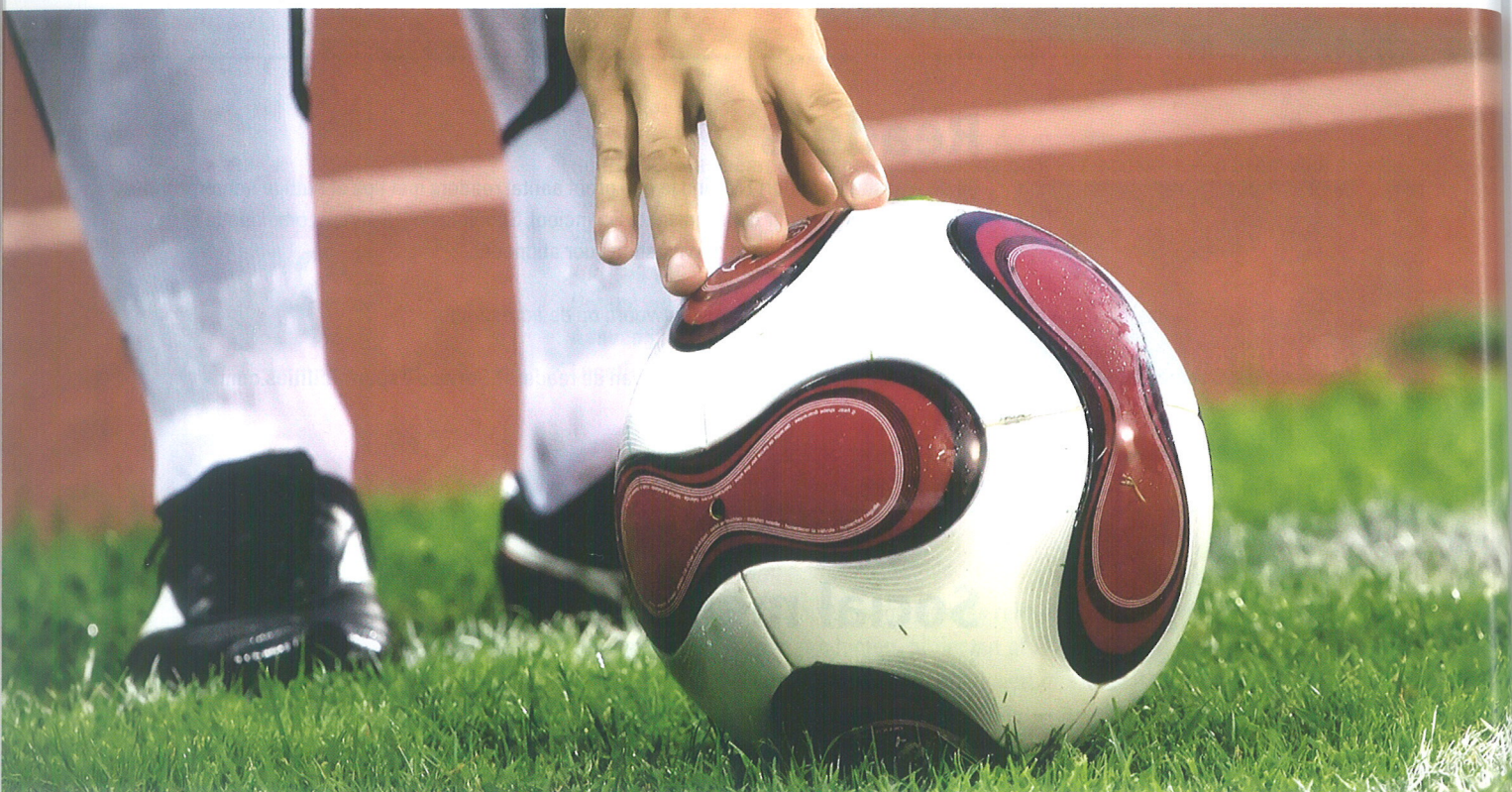

Sporters vs. reguliere werknemers: gelijke monniken, gelijke kappen?

Diverse media bestempelden de uitspraak in de zaak van Belgisch voetballer Mohamed Dahmane als het nieuwe Bosman-arrest.¹ Dahmane beëindigde in 2008 zonder gegronde reden voortijdig zijn contract met de Belgische voetbalclub Racing Genk.

Op grond van het Belgische recht zou Genk recht hebben op een vergoeding van € 880.000,-; een vergoeding gelijk aan 36 maal het toenmalige maandsalaris van Dahmane. Die weigerde deze vergoeding te betalen, waarop Genk naar de rechter stapte. Uiteindelijk oordeelde het Antwerpse Arbeidshof in mei 2014 dat een dergelijke vergoeding disproportioneel was.² De vergoeding werd gematigd tot € 250.000,-. Ook in Nederland zijn vergoedingen bij niet-gelegitimeerde contractbeëindiging van voetballers de afgelopen maanden (opnieuw) punt van discussie. Reden hiervoor is de invoering van de Wet werk en zekerheid (WWZ) in 2015.³

In het befaamde Bosman-arrest werd door het Europese Hof van Justitie in 1995 geoordeeld dat de UEFA-regels in strijd waren met het binnen de EU geldende vrije verkeer van werknemers. Het gevolg was dat voetbalclubs binnen de gehele EU geen transfervergoedingen meer mochten ontvangen, nadat het contract van een speler al

was geëindigd. De impact van de Dahmane-zaak zal echter beperkt blijven tot België. Het betreft immers een uitspraak van de Belgische rechter op basis van louter Belgisch recht. In de uitspraak staat de ongelijke behandeling tussen sporters en reguliere werknemers bij voortijdige contractbeëindiging centraal. In België zijn reguliere werknemers, die zonder gegronde reden voortijdig een contract voor bepaalde tijd beëindigen, een vergoeding aan de werkgever verschuldigd van maximaal 12 maanden loon. Voor sporters wordt hierop een uitzondering gemaakt: sporters zijn een maximale vergoeding van 36 maanden loon verschuldigd. De uitzondering voor sporters vloeit voort uit een Koninklijk Besluit uit 2004.

Uitspraak Arbeidshof

Het Arbeidshof oordeelde dat het vermijden van competitievervalsing en het waarborgen van de competitiebalans als legitiem doel dienen voor het onderscheid tussen reguliere werknemers en sporters. Dat

de vergoeding voor sporters kon oplopen tot 36 maanden werd echter in geen enkel opzicht evenredig geacht met deze doelstellingen. Daarbij was onder meer relevant dat de wetgever had nagelaten de achtergronden en de rechtvaardiging voor een dergelijk onderscheid te motiveren. Het specifieke karakter van sport (en van voetbal), de maatschappelijke rol van sport en het economische oogpunt dat clubs winst nastreven, konden niet als legitiem doel dienen. Gevolg was dat het Koninklijke Besluit – gezien onder meer het gelijkheidsbeginsel en het niet-discriminatiebeginsel uit de Belgische grondwet – buiten toepassing werd gelaten; de vergoeding waarop Genk recht had diende te worden berekend conform de regels die gelden voor reguliere werknemers. Voor Belgische voetbalclubs (en sportclubs) kan het Dahmane-arrest problematische gevolgen hebben. Spelers die naar een andere club willen, kunnen hun contract eenvoudig eenzijdig beëindigen en zijn dan slechts een vergoeding van maximaal 12 maandsalarissen verschuldigd. Een dergelijk bedrag zal vrijwel altijd lager zijn dan de daadwerkelijke waarde van de speler en/of het (transfer)bedrag dat een nieuwe club bereid is te betalen voor een speler die nog een doorlopend contract heeft.

Nederland

In Nederland wordt het profvoetbal met een vergelijkbaar probleem geconfronteerd door invoering van de WWZ. De WWZ bepaalt dat werknemers (of werkgevers) die een bepaalde tijdcontract⁴ voortijdig beëindigen, louter een gefixeerde schadevergoeding dienen te betalen die bestaat uit de restloonwaarde tot het einde van de oorspronkelijke looptijd van het contract.⁵ Evenals in België zal dit bedrag aanzienlijk lager zijn dan de daadwerkelijke waarde van de speler. Daar komt bij dat de WWZ bepaalt dat opeenvolgende bepaalde tijdcontracten na verloop van meer dan 24 maanden worden beschouwd als contract voor onbepaalde tijd; de zogenoemde ketenregeling.⁶ Bij CAO mag deze termijn op grond van de WWZ worden opgerekt naar maximaal 48 maanden. De mogelijkheid om bij CAO overeen te komen dat voor onbepaalde duur een onbepaald aantal contracten voor bepaalde tijd mogen worden gesloten, wordt hierdoor aan banden gelegd. Thans is dit nog wel toegestaan in het profvoetbal op grond van de CAO Betaald Voetbal.

Uitzonderingspositie profvoetbal

Voor professionele voetbalclubs zullen onbepaalde tijdcontracten niet wenselijk zijn omdat spelers deze eenvoudig, met inachtneming van een korte termijn, kunnen opzeggen. Bepaalde tijdcontracten zijn daarom essentieel om investeringen van clubs te beschermen. Bij de parlementaire behandeling van de WWZ is dit erkend en is bepaald dat de ketenregeling door de minister buiten toepassing kan worden verklaard voor functies waarbij bepaalde tijdcontracten gebruikelijk zijn en tevens noodzakelijk gezien de intrinsieke aard van de bedrijfsvoering. De wetgever heeft aangegeven dat hier onder andere wordt bedoeld op de functie profvoetballer.⁷ Recentelijk is – op aandringen van de voetballobby – een vergelijkbare "escapemogelijkheid" gecreëerd met betrekking tot de gefixeerde schadevergoeding.⁸ Voor functies zoals die van profvoetballer zal in een ministeriële regeling worden vastgelegd dat het mogelijk is voor de kantonrechter (of een arbitragecommissie) om, in geval van voortijdige beëindiging van een bepaalde tijdcontract, een hogere vergoeding toe te wijzen dan de gefixeerde schadevergoeding.

Toekomst

Vergelijkbare problemen als in België lijken voor het Nederlandse profvoetbal afgewend; de ketenregeling kan buiten toepassing worden verklaard waardoor onbepaalde afwijking mogelijk zou kunnen blijven en de rechter behoudt het recht bij voortijdige contractbeëindiging door een speler een hogere vergoeding toe te wijzen. Zorgwekkender is wél dat andere (professionele) sporten (vooralsnog) niet vallen onder de voornoemde uitzonderingen. Welke weerslag dit zal hebben op de sportwereld blijft dus afwachten.

1 Zie bijv. <http://nos.nl/artikel/644765-belgie-vreest-nieuwe-bosmanzaak.html>; http://sporza.be/cm/sporza/voetbal/Jupiler_Pro_League/1.1959335.

2 Arbeidshof Antwerpen, afdeling Hasselt, 6 mei 2014, AR 2009/AH/199.

3 Wet werk en zekerheid, Stb. 2014, 216.

4 Een bepaald tijdcontract dat niet tussen tijds opzegbaar is.

5 Wet werk en zekerheid: artikel 7:677 lid 4 BW.

6 Thans is dit 36 maanden.

7 Kamerstukken II 2013/14, 33 818, nr. 3 (memorie van toelichting).

8 Kamerstukken II 2013/14, 33 988, nr. 6 (nota van wijziging Verzamelwet SZW 2015).